

B2-páholy

A hogy minden évben, idén is eljön a halottak napja. És eljönnek vele a halottak. A nagy kérdés most már, hogy hogyan jönnek el a halottjaink – el vagy vissza, még ez is kérdés – hozzánk, ha a halotti létben élők létéről, létezési formáiról tájékozottságom szerint nem volt még soha tudása/tudomása senkinek. Az emlékezetben, zárhatjuk le a legegyszerűbben a kérdésként felmerülő helyzetet, de talán mégsem ilyen egyszerű ez! Hiszen az év valamennyi napján emlékezhetünk rájuk, mégsem merül fel bennünk, hogy valóságosan vannak, hogy eljöhhetnek, mi több, visszajöhhetnek. Erre a napra azonban rákészülünk, rekvizitumaink vannak, pontosabban, a napnak vannak rekvizitumai. Áldozatot mutatunk be ilyenkor, mint a pogányok, és ezt az egyházak nagy része – ezek a pogányokat tűzzel-vassal irtó intézmények – támogatja, sőt, programirozza.

Megtelnek a temetőik ilyenkor, az embereknek gyászszaga lesz ez erőlködéstől, hogy minél méltóbbak legyenek a mécsesek és gyertyák meggyújtására, a hamar elfagyó őszirózsák vázába helyezésére. Tévedés ne essék, ebben a legkevesebb ironia sincs, ez alól én sem vagyok kivétel, engem is elkap, néha a bénulásig, néha a komikum határáig, az igyekezet, és elfog a büntudat. A büntudat, ami nem kellene legyen, de ami mégis van, amiatt, hogy én még élek, és ők meg már nem élnek. Akkor is, ha éveiket számlálva már nem, vagy nemigen élhetnének. Így lehetnek ezzel mások is.

Mert, persze, lehet a logikára hivatkozva felmentést kapni az alól, hogy valaki még nem halt meg. Nem szenved olyan betegségben, amelyben a másik belehalt. De ez csak időleges gondolati haladék, mert rögtön fel lehet tenni a kérdést, hogy miért is ő szenvedett a betegségben, miért nem én? Az is felmentést adhat, hogy eljött a kora, letelt az ideje valakinek. De mi van azzal, aki idő előtt elment? Én miért nem megyek el én idő előtt? Élesítve ezen, miért nem én megyek el idő előtt? Konkretizálva ezt, miért a bátyám halt meg negyvennégy évesen, és miért élek én hatvanöt évvel a hátam mögött még mindig? Eltűnődve, lehetek-e én a bátyám bátyja, ha ő immár negyedszázaddal fiatalabb nálam? És hogy van az apámmal, aki hetvenkét éves korában halt meg? Nyolc év múlva már a bátyja lehetek, és ha hosszú élettel ver meg a sors, amire nem sok esélyem van, de valamennyi mindenképpen van, lehetek-e én az apám apja? Viccesnek tetszhetik ez, noha nem vagyok tréfás hangulatomban.

Az is nehezen megválaszolható, hogy mi történik ilyenkor, mi idézzük-e meg a halottat, vagy a halott jön el hozzánk valamilyen asztrálistesti formájában. Mire gondolok? Amikor *hétköznapi* formában rójuk le kegyeletünket és tiszteletünket – olykor gyűlöletünket és megvetésünket – a halott sírjának nevezett lakhely fölött, ritkábban előtt, akkor emlékezünk, felidézzük a közös – vagy közösnek vélt – emlékeket, a halott földi életének a visszakereshetőségében leljük örömünket vagy bánatunkat. A halottat ilyenkor hajdani élő másával azonosítjuk, pontosabban, visszavetítjük a számunkra rendelkezésre álló nemlétét a látható és appercipálható egykori létezésébe.

Halottak napján azonban, talán mert ez az elhunyt kitüntetett napja, amikor is az említett szakrálisnak tetsző felmutatásokat is elvégezzük a sírja mellett, nem elsősorban emlékezünk, sőt, gyakorta nem is emlékezünk, hanem magával a sírba tettel és sírban hittel dialogizálunk, érezzük a jelenlétét, hiszen jelenlévőként kezeljük; vagy ő korosodik vissza hozzánk, vagy mi kortalanodunk őhozzá, hogy az idő problémáját meg- és feloldjuk, nyilván teljesen ösztönösen, így öntudatlanul.

Közeledik a halottak napja. Lassan el kell indulni. Mert lassan ők is elindulnak felénk. Már hallom is, ahogy rugdossák az avart a temető nagy fáin alatt.

Zalán Tibor

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

XXI. évfolyam 8. szám

A Cédrus Művészeti Alapítvány kiadványa. Megjelenik évente tízszer.
Főszerkesztő: **Szondi György**. Szerkesztik: **Bába Szilvia** (művelődés), **Babics Imre** (vers),
Balázs Géza (nyelvművelés), **Bognár Antal** (évkönyv), **Elek Szilvia** (zene),
Kovács Ildikó (szöveggondozás), **Prágai Tamás** (örökös szerkesztő) **Sebeők János** (környezet),
Szondi Bence (törtélem), **Toót-Holló Tamás** (próza), **Wehner Tibor** (művészet).
Napút-kör: **Báthori Csaba**, **Bereményi Géza**, **Csáji László Koppány**, **Doncsev Toso**,
Gráfik Imre, **Jankovics Marcell**, **Dr. Koncz Gábor**, **Radnóti Zsuzsa**,
Rakovszky Zsuzsa, **Szakolczay Lajos**, **Szörényi László** (tiszteletbeli konzulensek).
Alapította: **Masszi Péter**. Lapterv: **Gosztola Gábor**.
Szerkesztőség: 1136 Budapest, Pannónia u. 6.

Teléfono: (1) 247-6657 • (30) 511-3762 • E-mail: szongyi@gmail.com • Honlap: www.naputonline.hu
A Cédrus Művészeti Alapítvány adószáma: 18110661-2-41

Nyomdai kivitelezés: Érdi Rózsa Nyomda. Terjeszti a Hírker Zrt. és az NH Zrt. ISSN: 1419-4082

B2-páholy

Zalán Tibor tárcája . . . . . borítóbelső

Pozsgai Zsolt: A Miniszterelnök és a Fiú. 3

Miért

Zatyko István: Az idő keresztjezései; 25

Bakonyi Péter: Kolduskövön. 33

Erdélyi Z. János: A zabrakoló 67

Tárlat

Wehner Tibor: A festészet diszkrét bája. 78

Szotyory László festményei . . . színes melléklet

Simek Valéria: Keresztöltés 80

Káva Téka

Lokodi Imre: Lónézés. 81

Kocsis Gábor: Őszi ködfaragó. 87

Németh András: Kisesszé 95

Németh András: Életkép 101

2650

Kovács katáng Ferenc: Született zöld 103

Radnai István: Déli napfény 104

Vitéz Ferenc: 2650 nap az Úton, amikor. . . 106

Zelei Miklós: Melyik nap? Melyik út?. 108

Hangírás

Tóth István: Záhony, a szuezi határváros . . . 109

Dokumentum

Utassy József kéziratai. 117

Káva Téka / Hetedhét

William Wordsworth: Előhang
(Tárnok Attila fordítása) 120

Szóvár

Kicsi Sándor András: Arany a gasztronómiában;
A szimmetria két esete
a szószemantikában 144

E számunk szerzői. 148

Illusztrációk

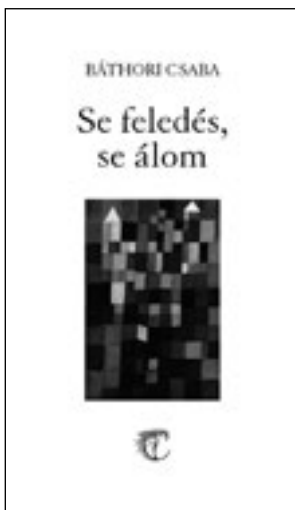
Bocskay Vince plasztikái
. . . . . 24, 32, 66, 77, 94

Melléklet

Káva Téka - Napút-füzetek 138.

Tamási Orosz János: Ezerkilencszáznyolcvanegy

A Cédrus Művészeti Alapítvány új könyvei

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

XXI. évfolyam 8. szám

**Helyt adunk:
helyet kaptak**

A szabályosnak tűnő formarendben és a tradicionálisnak minősíthető keretek között hallatlan különös, izzó, mély érzelmekkel telített, feszült festői terep kibontakoztatására vállalkozik a művész. A kompozíciók borongós életérzéseket, melankolikus ábrándokat, szomorúsággal átítatott hangulatokat tolmácsolnak, amelyek a zöldek és kékek gazdag árnyalatainak hangsúlyaival kiemelve, a feketék gomolygó foltjaival és a fehérek és szürkék felvillanásaival ellenpontozottak. Mesteri a művek fény-árnyék effektusainak világa, kiegyensúlyozottsága, ezáltal a sejtelmességekbe burkolózó képi atmoszféra megteremtése.

(Wehner Tibor –
Szotyory Lászlóról)

Helyt adtunk: helyet kaptak – igen, alkotások gyülekeznek ebben a válogatásban, jobbára olyanok, amelyek terjedelmi okból szorultak ki rendre tematikus összeállításainkból. Most sikerült közös gyűjtőhelyet találunk többüknek.

Új, egyszeri rovat is született így: Tárnok Attila fordítását és Kocsis Gábor haikuművét **Káva Téka**-mellékletünk egy-egy darabjának terveztük, e füzet sorozatunkban szerepelni is azonban oly nagy a várakozás, hogy így próbálunk ezúttal hamarabb kivételes kiutat teremteni. (A szerkesztőség)